

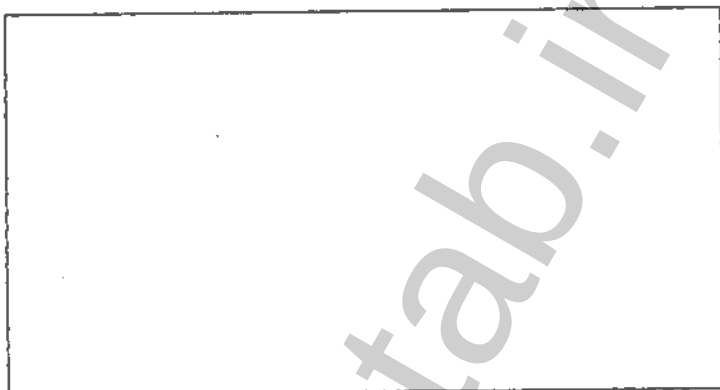
بسم الله الرحمن الرحيم

راه زندگی

برخی از مباحث اخلاقی

حجة الاسلام والمسلمین سید مهدی طباطبائی

پژوهش و نگارش: اکبر دهقان

راه زندگی

تهیه و تدوین: سید مهدی طباطبایی - اکبر دهقان

ناشر: موسسه انتشارات حرم

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۶

چاپ: مهدیه

حروف نگار: سید مصطفی موسوی - وحید شریفی

شابک: ۹۶۴-۷۵۸۵-۹۱-۸

قیمت: ۴۵۰۰ تومان

مراکز پخش

قم: خ امام، ۲۰ متری توانیر، کوچه ۵، پلاک ۱۰

موسسه انتشارات حرم تلفکس: ۶۶۵۶۲۶۰ - ۲۵۱

همراه: ۰۹۱۲۲۵۳۵۴۷۱ - ۰۹۱۲۷۴۶۵۰۶۲

قم: ۲۹۳۴۶۷۸ - ۲۵۱

تقدیم به :

شمس ولایت، بضعه رسالت، سلاله نبوت، رهبر هدایت، امام رأفت،
 مصباح ظلمت، صاحب عصمت، واجد جلالت، پیشوای فضیلت، غیاث
 امت، مسکن برکت، ولی نعمت، معلم حکمت، مرکز سخاوت، مرآت
 رحمت، معدن کرامت، شافع ملت، اساس معرفت، مظهر شجاعت، دلیل
 صداقت، برهان شهادت، آیت محبت، ناشر شریعت، حافظ عزت، نشانه
 عبادت، نمونه رضایت، رکن سعادت، بینه سیادت، عمود دیانت، اسوه
 طهارت، قدوه عدالت، راهنمای جنت، دافع نقيمت، رافع منزلت، داعی
 آخرت، قاضی حاجت، کاشف حقیقت، معیار شرافت، وسیله مغفرت،
 واسطه اجابت ثامن الحجج حضرت علی بن موسی الرضا علیه و علی
 آبائه آلاف التحية و الثناء روحی و ارواح العالمین له الفداء.

فهرست مطالب	۵
پیشگفتار	۱۱
هدف از تدوین	۱۱
۱- صیانت، سیادت، سعادت	۱۴
عوامل سیادت	۱۵
عوامل سعادت	۱۵
نمونه‌هایی از افراد بد عاقبت:	۱۸
نمونه‌هایی از افراد خوش عاقبت:	۱۹
۲- مجالست مؤانست	۲۰
کیفیت احترام به دوستان	۲۶
۳- عاقبت عقوبت	۳۱
عقوبت اعمال در روایات	۳۳
مجازات اعمال زشت	۳۵
۱ پاداش اعمال خوب	۳۷
۴- عزت و ذلت	۳۹
عوامل عزت	۴۱
عوامل ذلت	۴۴
عزت نفس	۴۵
۵- حکمت یا حکومت	۴۷
راه حکیم شدن	۴۹
۶- سرعت و سبقت	۵۱
مهم‌ترین سبب مغفرت	۵۳
۷- وابستگی و ارستگی	۶۳
اسوه زهد	۷۲
نشانه‌های وارسته از دنیا	۷۲
ساده زیستی امامان معصوم (ع)	۷۴
زیست متوسط امامان معصوم (ع)	۷۴
علت ساده زیستی	۷۶
آثار وابستگی به دنیا	۷۷
آثار وارستگی از دنیا	۸۰
۸- آسایش آرامش	۸۳
آرامش در قرآن کریم	۸۴
داستان حضرت موسی (ع)	۸۷

- ۹ - تحیر تحسّر ۹۱
- موانع تصمیم‌گیری ۹۳
- ۱۰ - تعبیر تقصیر تقدیر ۹۸
- عیب‌جویی ۱۰۱
- و خطایف ما نسبت به عیوب خود و دیگران ۱۰۳
- ۱۱ - معقول یا مقبول ۱۰۴
- عوامل پرورش عقل ۱۰۵
- عوامل نقصان عقل ۱۰۵
- میران شناخت عقل ۱۰۶
- نشانه‌های عاقل ۱۰۷
- ۱۲ - بیمارستان تیمارستان گورستان ۱۰۹
- شرایط اجابت دعا ۱۱۱
- دعاهایی که مستجاب نمی‌شود ۱۱۲
- ۱۳ - خودبینی خدائینی ۱۱۵
- خودبینی مخالفان انبیاء ۱۱۵
- خدائینی انبیاء ۱۱۶
- ۱۴ - خوشبختی بدبختی ۱۲۳
- عوامل بدبختی و شکست در زندگی ۱۲۴
- ۱۵ - عسر یسر ۱۳۲
- پاسخ به دو پرسش ۱۳۵
- اسباب دفع بلا ۱۳۶
- وظیفه بلا دیدگان ۱۳۶
- ۱۶ - بیدار یا بیمار ۱۴۲
- بیماری عجب ۱۴۴
- مفاسد عجب ۱۴۵
- (الف) معرفت به خداوند متعال راه درمان عجب ۱۴۶
- (ب) معرفت به فناء نعمت‌ها ۱۴۶
- حسادت ۱۴۷
- معنای حسد و تفاوت آن با غبطه ۱۴۷
- درمان حسد ۱۵۱
- تهمت ۱۵۲
- ۱۷ - امیر یا اسیر ۱۵۵
- پیامد اسارت نفس ۱۵۷
- ۱۸ - یادگار ماندگار ۱۶۶
- عظمت اهل بیت (ع) ۱۷۱

۱۷۶	لزوم اخلاص در توسل به اهل بیت (ع)
۱۷۷	توسل اهل بیت (ع) از خداوند
۱۷۸	قرآن کریم
۱۸۰	وظایف ما نسبت به قرآن کریم
۱۸۵	چگونه به قرآن احترام نماییم؟
۱۹۰	۱۹ - خوش خویی خوش رویی
۱۹۵	۲۰ - نظارت دخالت
۲۰۱	صفات آمرین به معروف
۲۰۱	آثار امر به معروف
۲۰۴	۲۱ - تعظیم تکریم
۲۰۵	۱ - تکریم از پیامبر (ص) و اهل بیت (ع)
۲۰۵	۲ - تکریم از قرآن کریم
۲۰۶	۳ - تکریم از مسجد
۲۰۷	۴ - تکریم از قبور اولیای الهی
۲۰۷	۵ - تکریم از دانشمندان
۲۰۸	۶ - تکریم از بزرگترها
۲۰۸	۷ - تکریم از تهیستان
۲۰۸	۸ - تکریم از زائر خانه خدا
۲۰۹	۹ - تکریم از خانواده شهیدان
۲۰۹	۱۰ - تکریم از پدر و مادر
۲۰۹	۱۱ - تکریم از معلم
۲۰۹	۱۲ - تکریم از سادات
۲۱۰	۲۲ - نعمت نعمت
۲۱۱	ناتوانی بشر از شمردن نعمت‌ها
۲۱۲	اقسام نعمت‌ها
۲۱۳	چگونه به نعمت‌ها احترام کنیم
۲۱۴	چرا نعمت‌ها گرفته می‌شود
۲۱۶	راه برگشت نعمت
۲۱۷	وظایف ما در برابر نعمت‌ها
۲۱۸	نعمت خواب
۲۱۸	توجه به پنج موضوع درباره خواب و رؤیا
۲۲۰	خواب دیدن از دیدگاه قرآن کریم
۲۲۰	انگیزه‌های خواب‌های آشفته
۲۲۲	تعبیر خواب
۲۲۴	اهمیت رؤیای صادقه

۲۲۷	چه کنیم تا خواب راحت ببینیم؟
۲۲۸	۲۳ - کوشش کشش
۲۳۱	نمونه‌ای از اغتنام فرصت در سیره دانشمندان
۲۳۲	۲۴ - شگین رنگین رنگین
۲۳۲	نقش زبان در زندگی انسان
۲۳۶	آداب سخن گفتن
۲۴۱	۲۵ - محاسبه مراقبه
۲۴۶	چهل پرسش بسیار مهم
۲۵۱	۲۶ - جمال کمال
۲۵۳	پندار مردم نسبت به کمال
۲۵۸	۲۷ - اطاعت عبادت
۲۵۸	اطاعت، ویژگی بارز اصحاب حضرت مهدی (ع)
۲۶۳	۲۸ - انعام یا اکرام
۲۶۸	احسان به والدین در روایات
۲۷۳	فوائد احسان به پدر و مادر
۲۷۴	عظمت حق مادر
۲۷۶	گستره‌ی معنای والدین
۲۷۷	چگونه به پدر و مادر احترام کنیم؟
۲۷۷	نکته‌هایی در زمینه احترام به والدین
۲۷۹	دعای امام چهارم (ع) برای پدر و مادر
۲۸۲	حقوق بعد از مرگ
۲۸۴	داستان‌هایی درباره احترام به والدین
۲۸۹	۲۹ - حق الله حق الناس
۲۸۹	حقوق خداوند متعال
۲۹۰	چرا باید خداوند را حمد کرد؟
۲۹۱	حق خداوند در نعمت‌ها
۲۹۱	راه شناختن نعمت
۲۹۲	عدم شرک به خداوند
۲۹۳	حق عبادت
۲۹۴	تقوا داشتن
۲۹۵	ابعاد مختلف تقوا
۲۹۶	حق الناس
۲۹۷	۲۰ نکته پیرامون حق الناس
۳۰۲	سرچشمه حق الناس
۳۰۳	آثار و پیامدهای حبس حقوق مردم

۳۰۴	سیره معصومان (ع) در زمینه حق الناس
۳۰۵	درآمدهای حرام
۳۱۹	۳۰- ضابطه یا رابطه
۳۲۳	قاطعیت در اجرای عدالت
۳۲۵	حاکمیت ضوابط در حکومت علی (ع)
۳۲۶	حقوق متقابل رهبری و مردم
۳۲۸	روابط سالم و متقابل رهبر و مردم
۳۲۹	مشورت با مردم
۳۳۰	آزادی انتقاد و شکایت از مسئولان
۳۳۲	وظایف حاکم در حکومت اسلامی
۳۳۴	حقوق کارمندان در حکومت اسلامی
۳۳۹	هشدار از بدرفتاری با مردم
۳۴۰	۳۱- هم قفس هم نفس
۳۴۱	تشبیه همسر به لباس
۳۴۲	رعایت برخی از اصول در زندگی
۳۴۴	برخی از حقوق زن
۳۵۰	مهریه در نظام حقوقی قرآن
۳۵۱	استقلال مالکیتی زن
۳۵۱	تأمین در سهم زن از ارث
۳۵۲	حجاب و عفاف زن
۳۵۲	سخنان امیرالمؤمنین (ع) پیرامون زن
۳۶۱	۳۲- آموزش و پرورش
۳۶۳	آموزش مسائل دینی و اجتماعی
۳۶۵	محبت به فرزندان
۳۶۷	رعایت مساوات میان فرزندان
۳۷۰	نصیحت به فرزندان
۳۷۱	۱۰ مثال در زمینه تربیت فرزندان
۳۷۸	۳۳- ورود خروج
۳۸۳	۳۴- رذائل فضائل
۳۸۹	اعتدال در زندگی امامان (ع)
۳۹۰	اعتدال نسبت به محبت به والدین و خانواده
۳۹۲	اعتدال نسبت به دنیا و آخرت
۳۹۴	۳۵- قواعد فوائد
۳۹۷	۳۶- شهادت شفاعت
۳۹۹	نظرات دانشمندان پیرامون شفاعت

۴۰۰	سازگاری شفاعت با عدل الهی
۴۰۱	شفاعت در قرآن کریم
۴۰۲	شفیعان درگاه الهی
۴۰۴	محرومین از شفاعت
۴۰۵	عوامل شفاعت
۴۱۱	۳۷- تقلب تقرب
۴۱۱	ارزش کسب و کار
۴۱۳	عزت نفس در پرتو کار و تلاش
۴۱۴	تشویق به کار و تلاش
۴۱۵	لزوم ارتزاق از حلال
۴۱۶	پاداش کسب حلال
۴۱۶	کار و تلاش، سیره اولیاء الهی
۴۱۷	ارزش کار و کارگر
۴۱۹	اثرات لقمه حلال
۴۲۰	آثار سوء لقمه حرام
۴۲۱	آداب کسب و تجارت
۴۲۵	۳۸- حول و حال
۴۲۷	۱- علو همت در افکار
۴۲۸	۲- علو همت در اعمال
۴۲۹	۳- علو همت در درخواست از خداوند
۴۳۰	۳۹- عزم جزم
۴۳۱	امامت
۴۳۶	قسمتی از فضایل امام علی (ع)
۴۳۹	۴۰- زیارت و سیاحت
۴۳۹	آداب سفر
۴۴۶	فوائد سفر
۴۴۷	معنای زیارت
۴۴۷	ارکان زیارت
۴۴۷	اهمیت زیارت
۴۴۸	فضیلت زیارت پیامبر اکرم (ص)
۴۴۹	فضیلت زیارت امامان معصوم (ع) در بقیع
۴۴۹	اهداف و آثار زیارت
۴۵۱	آداب زیارت
۴۵۵	۴۱- دلیر یا دلبیر
۴۵۸	انواع خدمت به مؤمن

۴۵۹	سیره معصومین (ع) در خدمت به مؤمنان
۴۶۰	اهمیت احترام به مؤمن
۴۶۴	۴۲ - خوشحالی یا بدحالی
۴۶۵	شادی‌های ظاهری و حقیقی
۴۶۷	موانع شادی
۴۶۸	بینش صحیح به حوادث جهان
۴۷۱	برکات خشنودی به قضاء و قدر الهی
۴۷۲	عوامل حزن و اندوه
۴۷۷	آثار غم و اندوه
۴۸۰	۴۳ - عنایت حمایت
۴۸۲	عوامل زندگی بهتر
۴۸۶	۴۴ - روایت وعایت
۴۸۹	کیفیت احترام به معلم
۴۹۰	وظایف معلم
۴۹۳	۴۵ - خدمت یا اذیت
۴۹۴	فایده نیکی به همسایه
۴۹۴	نکته‌هایی درباره همسایه
۴۹۵	چگونه به همسایه احترام کنیم؟
۴۹۸	۴۶ - راز و نیاز
۵۱۱	وقت نماز شب
۵۱۲	کیفیت نماز شب بصورت آسان و مختصر

پیشگفتار

کتابی که در پیش رو دارید به نام (راه زندگی) به دو گونه تنظیم شده است. قسمتی از آن دارای دو وضع گفتاری و نوشتاری است که گفتار آن مانند مقدمه ورود به بحث و تحلیل آن و تمثیلات جالب و کاربردی از استاد معظم و سرور گرانقدر جناب آقای سید مهدی طباطبایی و نوشتار آن مانند دسته بندی آیات و روایات از بعضی داستان‌ها و برخی از مباحث تحقیقی از نویسنده است.

هدف از تدوین

اینجانب بیش از دوازده سال است که با استاد عزیز و گرانقدر آشنا و مانوس هستم و سخنرانی‌های ایشان را زیاد استماع کرده و بهره برده‌ام. نکته برجسته و قابل توجهی که در مواعظ و نصایح ایشان به چشم می‌خورد، علاوه بر اخلاص استاد معظم آن است که موضوع هر بحثی را با عناوین زیبا مطرح می‌سازند و در هر بحثی ابتدا مشکلات اجتماعی و معضلات اخلاقی را مطرح کرده و سپس با بکارگیری برخی از احادیث و مثال‌های جالب و شیرین راه حل آن را بیان می‌کنند و در پایان چند تذکر را به عنوان نتیجه بحث یادآور می‌شوند.

به نحوی که روح انسان آرام می‌شود و درمان درد خود را از آن بحث می‌یابد. بحمد الله قسمتی از مباحث استاد در صداوسیماي جمهوری اسلامی مورد استفاده قرار گرفته و لکن برای اینکه برخی از مباحث اخلاقی را با تحقیق ویژه‌ای تکمیل و تنظیم نمایم تا خوانندگان محترم بویژه طلاب عزیز و دانشجویان گرانقدر بهره بیشتری از این مسائل اخلاقی و تربیتی ببرند.

جناب حجة الاسلام والمسلمین حاج سید مهدی طباطبایی از شاگردان آیه الله شیخ مجتبی قزوینی، آیه الله سید هادی میلانی، آیه الله بروجرودی و امام خمینی و از دوستان صمیمی شهید بزرگوار آیه الله بهشتی و رهبر معظم انقلاب آیه الله خامنه ای و آیه الله هاشمی رفسنجانی است که در مبارزات سیاسی و مجاهدت های پیش از انقلاب و سخنرانی های پر شور و انقلابی و شکنجه شدن در زندان ها با دوستان خود سوابق درخشان و ارزنده ای را به یادگار دارد.

خطیب گرانقدر دارای ویژگی های اخلاقی خاصی است مانند شیرینی بیان، تواضع و فروتنی، اخلاص کرامت طبع، رأفت و مهربانی و بعضی از اوصاف و کمالات دیگر که در این نوشتار نمی گنجد.

در پایان از دوستان عزیز و گرانقدر جناب آقایان وحید شریفی و سید مصطفی موسوی که حروف نگاری این کتاب را به عهده گرفتند صمیمانه تشکر می کنم.

اکبر دهقان

جناب حجة الاسلام والمسلمین اکبر دهقان دامت برکاته

بحمد الله از وقتی که شما را می شناسم اهل سخن و قلم بوده و هستید و از آثار شما از آنچه تاکنون چاپ شده و نشده مطالعه کرده و بهره برده و در سخنان خویش بکار گرفته ام. از اینکه تصمیم گرفتید قسمتی از سخنرانی های اینجانب را که تحت عنوان راه زندگی مطرح شده ثبت و ضبط نموده و برخی از مطالب را اصلاح نموده و به طبع برسانید تشکر می کنم.

لازم می دانم به جنابعالی تذکری داده و به خوانندگان نیز تذکری بدهم. توصیفات که در پیشگفتار از اینجانب نمودید حسن ظن شما است. در این جهت باید سخن امام سجاد (علیه السلام) را یادآور شوم: «اللَّهُمَّ لَا تَوَاضِعْنِي بَمَا يَقُولُونَ وَاجْعَلْنِي خَيْرَ مَا يَظُنُّونَ».

دامن آلوده اگر خود همه حکمت گوید از سخن گفتن زیبایش بدان به نشوند
وان که پاکیزه بود گر بنشیند خاموش همه از سیرت زیبایش نصیحت شنوند

به استحضار خوانندگان محترم می رسانم که اینجانب اهل سخن بوده و اهل قلم نیستم، فرزند عزیزم برخی از مطالب و سخنرانی های اینجانب را نوشته و سپس با برخی از آیات و روایات و داستان ها آن را تکمیل نموده، همانطوری که در پیشگفتار متذکر شده است.

از خداوند متعال مسئلت دارم توفیق علم و عمل و اخلاص مادام العمر به همگان مرحمت فرماید.

سید مهدی طباطبایی